

A photograph of three business professionals (two men and one woman) sitting in a modern office environment. They are seated in three bright red, modern-style armchairs arranged in a circle. The woman is on the left, and the two men are on the right. They are all dressed in business attire (suits and a dress). They appear to be in a meeting or discussion. In the background, there is a large window looking out onto green trees. Two black briefcases are on the floor next to the chairs. The overall atmosphere is professional and collaborative.

DAŇOVÁ PODPORA VÝZKUMU A VÝVOJE - AKTUÁLNÍ SITUACE V ČR

Ing. Tomáš Klíma, Partner, TAX
15. května 2025, Mikulov

BDO

Osnova

1. Úvod
2. Frascati manuál, vymezení pojmů
3. Pokyn D-288
4. Pokyn MF-17
5. Aktuální stav daňové podpory, oznámení o záměru
6. Projektová dokumentace
7. Poznatky z praxe, judikatura
8. Daňová podpora VaV v soukromých podnicích - základní ukazatele
9. Využití odpočtu na výzkum a vývoj v ČR
10. Uplatněný odpočet výdajů na projekty VaV z DPPO
11. European patent box
12. Daňové režimy pro příjmy z patentů v Evropě

1. Úvod

Daňová podpora nákladů na výzkum a vývoj:

- Zavedeno od roku 2005
- Tehdejší § 34 ZDP (zákon o daních z příjmu)
- V současné podobě rozšířeno o § 34a - § 34e

2. Frascati manuál, vymezení pojmů

Frascati manuál:

aby byla činnost hodnocena jako činnost výzkumu a vývoje, musí splňovat pět základních kritérií:

- Obsahovat prvek novosti
- Být kreativní, tvůrčí
- Obsahovat prvek nejistoty
- Být systematická
- Být převoditelná a/nebo reprodukovatelná

Termín výzkum a vývoj zahrnuje tři kategorie činností:

- Základní výzkum - experimentální nebo teoretické práce za účelem získání nových poznatků o principech jevů nebo skutečností
- Aplikovaný výzkum - primárně zaměřen na získání konkrétních nových poznatků
- Experimentální vývoj - systematická práce, čerpající z poznatků a praktických zkušeností s cílem vytvořit nové nebo zlepšené produkty nebo postupy.

Vymezení pojmů výzkum a vývoj v české legislativě je v zákoně 130/2002 Sb. o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací z veřejných prostředků a o změně některých souvisejících zákonů.

3. Pokyn D-288

- V definici pojmu výzkum a vývoj odkazuje na zákon 130/2002
- Definuje projekt výzkumu a vývoje
- Činnosti zahrnuté a nezahrnuté do oblasti výzkumu a vývoje
- Odečitatelné a neodečitatelné náklady
- Období uplatnění odpočtu

Navazující zdroje:

- Sdělení č. 15/32 213/2010 ze dne 1.4.2010 k Pokynu č. D-288
- Informace č. 89174/17/7100-10110-013213 ze dne 14.9.2017 k projektu výzkumu a vývoje
- Informace č. 7732/20/7100-40110-013213 ze dne 12.2.2020 k podání Oznámení o záměru odečíst od základu daně odpočet na podporu výzkumu a vývoje

4. Pokyn MF-17

- Pokyn MF-17 k jednotnému postupu při uplatňování ustanovení § 34 odst. 4 a 5 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů
- Vztahuje se k aktuálnímu znění zákona
- Vydáný dne 5.5.2020.

K pokynu následovalo ještě krátké Sdělení:

- MF-4869/2020/15-4 Sdělení k vydání Pokynu č. MF-17 k jednotnému postupu při uplatňování ustanovení § 34 odst. 4 a 5 zákona č. 586/1992 Sb.

5. Aktuální stav daňové podpory, oznámení o záměru

Od základu daně lze odečíst:

- a) 100 % výdajů vynaložených v období na výzkum a vývoj zahrnovaných do odpočtu, které nepřevyšují úhrn výdajů vynaložených v minulém období (při zohlednění délky období)
- b) 110 % výdajů vynaložených v období na výzkum a vývoj zahrnovaných do odpočtu, které převyšují úhrn výdajů vynaložených v minulém období

Od základu daně lze odečíst výdaje, které jsou vynaloženy ode dne podání oznámení o záměru odečíst výdaje na výzkum a vývoj.

Oznámení o záměru obsahuje:

- a) název projektu výzkumu a vývoje vystihující jeho obecné zaměření a
- b) základní identifikační údaje o poplatníkovi, kterými jsou
 - obchodní firma nebo název a adresa sídla poplatníka, je-li poplatníkem daně z příjmů právnických osob,
 - daňové identifikační číslo, pokud bylo přiděleno.

5. Aktuální stav daňové podpory, oznámení o záměru

Odečíst lze výdaje na:

- experimentální či teoretické práce,
- projekční a konstrukční práce,
- výpočty,
- návrhy technologií,
- výrobu funkčního vzorku či prototypu produktu nebo jeho části související s realizací projektu výzkumu a vývoje,

Jestliže:

- a) jsou výdaji (náklady) na dosažení zajištění a udržení příjmů a
- b) jsou evidovány odděleně od ostatních výdajů (nákladů).

6. Projektová dokumentace

- základní identifikační údaje o poplatníkovi,
- dobu řešení projektu, kterou je doba ode dne zahájení do dne ukončení řešení projektu,
- cíle projektu, které jsou dosažitelné v době řešení projektu a vyhodnotitelné po jeho ukončení,
- předpokládané výdaje v jednotlivých letech řešení projektu od roku, ve kterém bylo podáno oznámení o záměru odečíst od základu daně odpočet na podporu výzkumu a vývoje, a předpokládané celkové výdaje na řešení projektu,
- jména všech osob, které ode dne podání oznámení o záměru odečíst od základu daně odpočet na podporu výzkumu a vývoje odborně zajišťují nebo budou zajišťovat řešení projektu s uvedením jejich kvalifikace a formy pracovněprávního vztahu k poplatníkovi,
- způsob kontroly a hodnocení postupu řešení projektu a dosažených výsledků prováděných ode dne podání oznámení o záměru odečíst od základu daně odpočet na podporu výzkumu a vývoje,
- den schválení projektové dokumentace,
- jméno a podpis osoby schvalující projektovou dokumentaci.

Projektová dokumentace musí být schválena ve lhůtě pro podání řádného daňového přiznání. Za toto období mohou být výdaje odečteny.

7. Poznatky z praxe, judikatura

Doměrky správců daně za odečtené výdaje na výzkum a vývoj se postupně měnily:

- Činnost nenaplnňovala znaky výzkumu a vývoje, tedy především prvek novosti a přítomnost prvku nejistoty
- Formální nedostatky projektů - především chybějící prvky, jako např. datum, podpis nebo i formy pracovněprávního vztahu
- Nedostatky ve zpracování projektu spočívající především v nedostatečném vymezení některých položek, např. způsob kontroly a hodnocení postupu

Judikatura NSS

V současné době je v podstatě konstantní judikatura Nejvyššího správního soudu v tom, že daňová podpora nákladů na výzkum a vývoj je výhodou oproti konkurenci, tudíž všechny požadavky dané zákonem o daních z příjmu musí být zcela splněny.

V případě projektů výzkumu a vývoje, kde bude výsledkem patentová ochrana, je třeba se soustředit především na splnění formálních požadavků na projektovou dokumentaci.

8. Daňová podpora VaV v soukromých podnicích - základní ukazatele

Daňový odpočet nákladů na realizaci projektů výzkumu a vývoje (VaV) z daně příjmu právnických osob za rok 2022 uplatnilo v Česku celkem 745 soukromých podniků, meziročně došlo k poklesu o 90 podniků. V roce 2022 daňový odpočet na výzkum a vývoj soukromých firem dosáhl 16,3 miliard korun. Při daňové sazbě 19 % tak firmy díky této nepřímé podpoře ušetřily 3,1 miliardy, tedy téměř o 700 milionů korun více než v roce předchozím. Za tímto nárůstem stojí domácí podniky, u kterých došlo k meziročnímu nárůstu daňové podpory z 904 mil. Kč na 1600 mil. Kč.

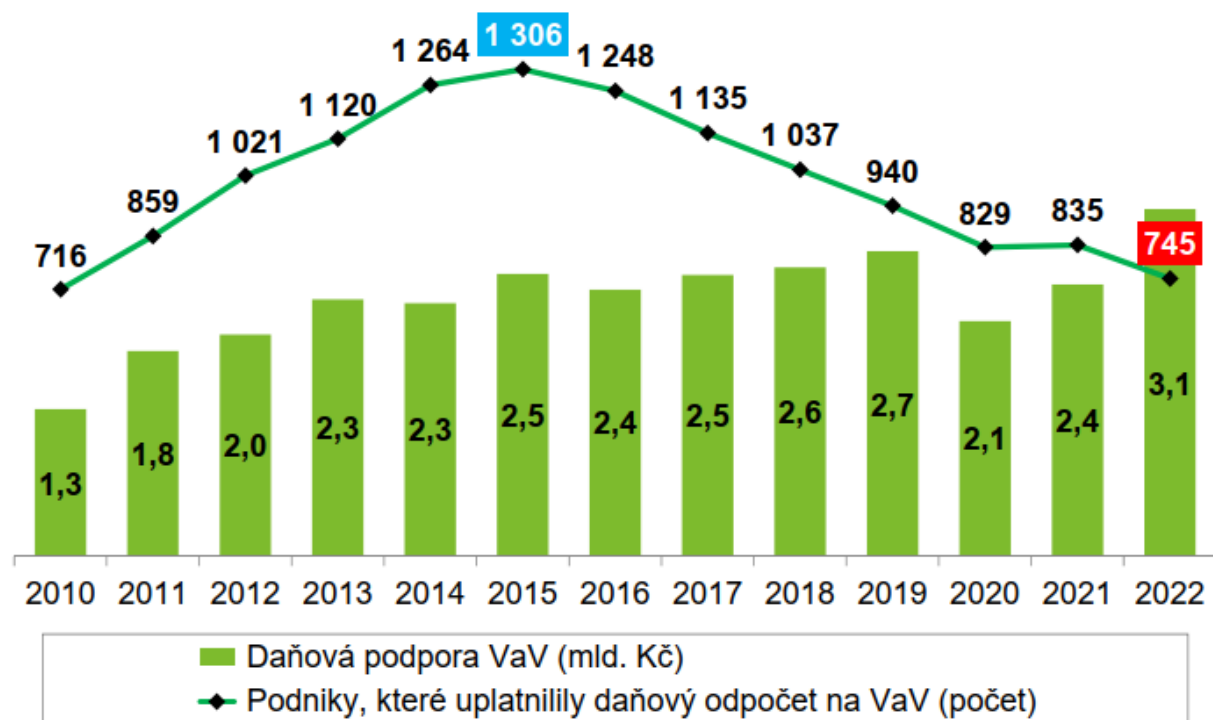
Počet soukromých podniků, které využily daňovou podporu VaV	Rok 2022	Výše daňové podpory VaV v soukromých podnicích	Rok 2022
Datum zveřejnění: 04. 04. 2024	745	Datum zveřejnění: 04. 04. 2024	3 104 mil. Kč
Výše daňové podpory VaV v podnicích pod zahraniční kontrolou	Rok 2022	Výše daňové podpory VaV v domácích soukromých podnicích	Rok 2022
Datum zveřejnění: 04. 04. 2024	1 504 mil. Kč	Datum zveřejnění: 04. 04. 2024	1 600 mil. Kč

8. Daňová podpora VaV v soukromých podnicích* - základní ukazatele

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Podniky, které využily tuto podporu (počet)	1 306	1 248	1 135	1 037	940	829	835	745
soukromé domácí podniky	938	889	798	735	677	597	607	530
soukromé podniky pod zahraniční kontrolou	368	359	337	302	263	232	228	215
Uplatněný odečet výdajů na VaV z daně příjmu (mil. Kč)	13 287	12 550	13 241	13 595	14 358	11 077	12 792	16 338
soukromé domácí podniky	5 520	5 191	4 304	5 084	4 783	4 459	4 756	8 421
soukromé podniky pod zahraniční kontrolou	7 768	7 359	8 937	8 511	9 575	6 618	8 036	7 917
Výše daňové podpory VaV (mil. Kč)	2 525	2 384	2 516	2 583	2 728	2 105	2 430	3 104
soukromé domácí podniky	1 049	986	818	966	909	847	904	1 600
soukromé podniky pod zahraniční kontrolou	1 476	1 398	1 698	1 617	1 819	1 257	1 527	1 504
Poměr k celkovým výdajům na VaV v podnikatelském sektoru (%)	5,2	4,9	4,4	4,1	4,0	3,0	3,2	3,6

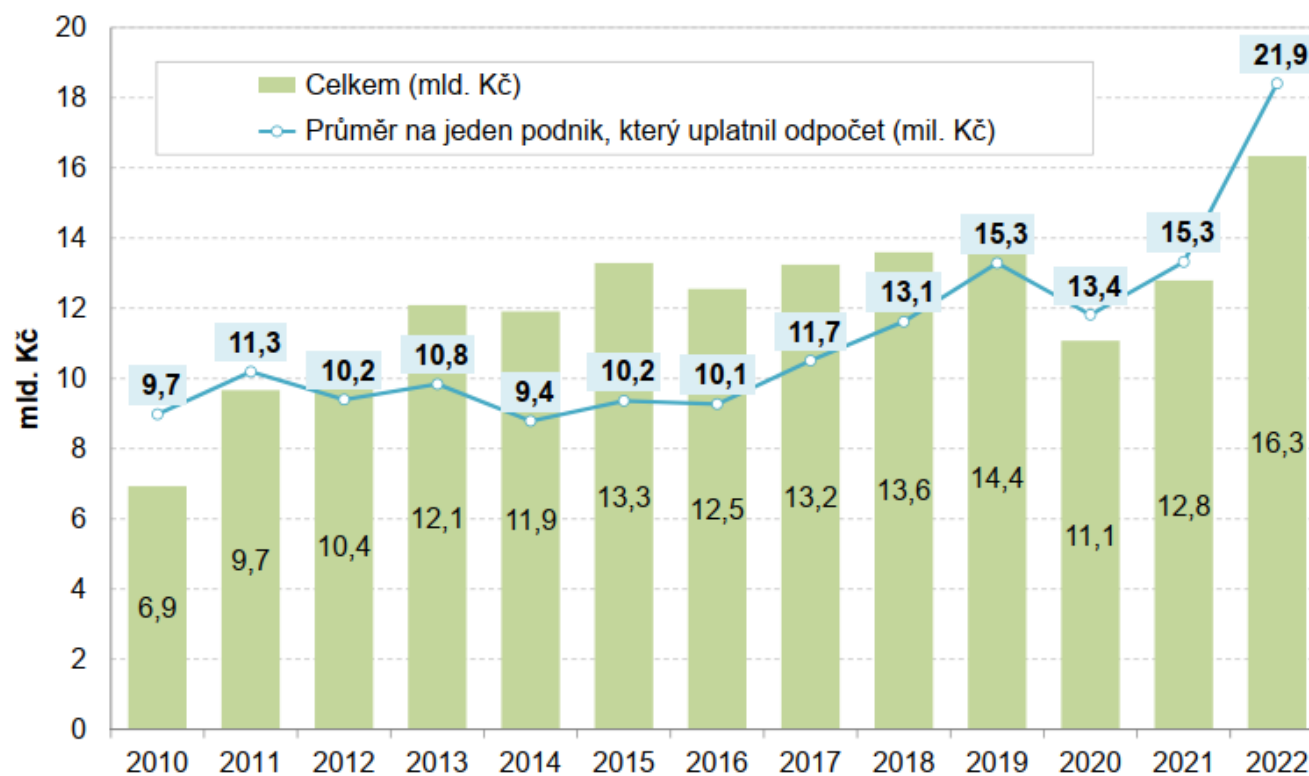
* Daňová podpora VaV je snížená daň z příjmu právnických osob díky uplatněným daňovým odpočtům na VaV

9. Využití odpočtu na výzkum a vývoj v ČR

* Daňová podpora VaV = daňové odpočty na VaV (odečtené výdaje od základu daně podle § 34 odst. 4 a 5) x daňová sazba DPPO (19%)

10. Uplatněný odpočet výdajů na projekty VaV z DPPO

11. European patent box

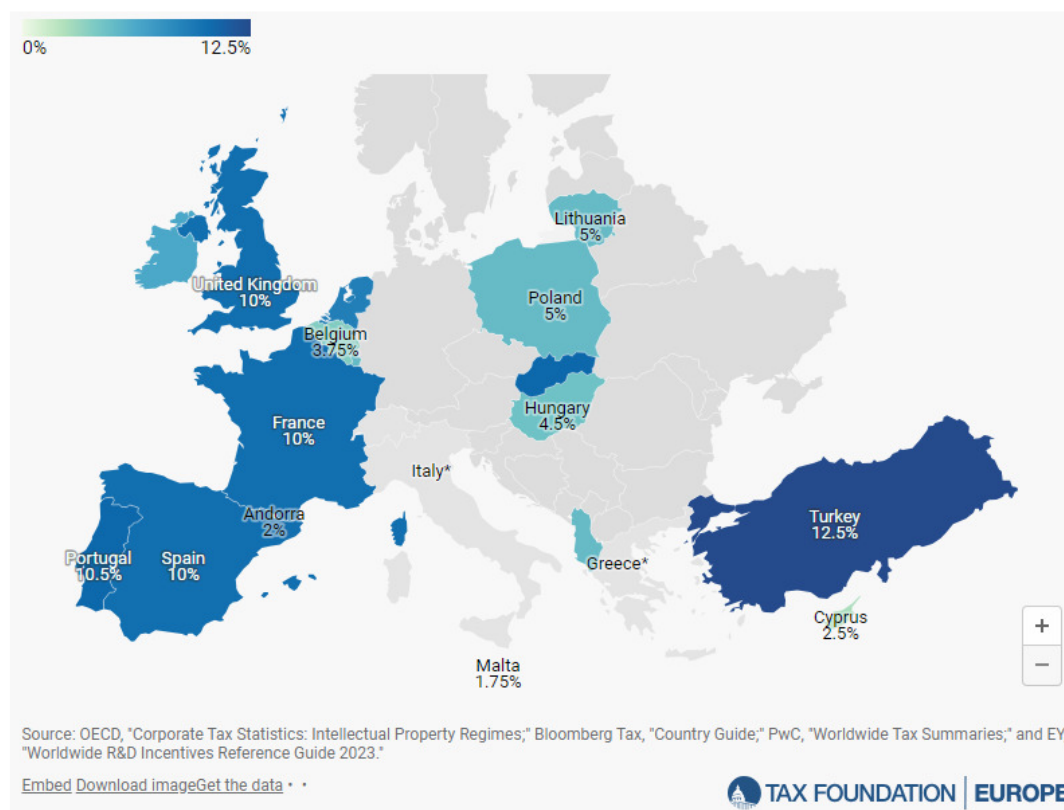
Daňový režim pro příjmy z patentů - označovaný také jako režim duševního vlastnictví (IP) - zdaňuje příjmy z podnikání získané z duševního vlastnictví sazbou nižší, než je zákonná sazba daně z příjmu právnických osob, s cílem podpořit místní výzkum a vývoj. Mnoho daňových rájů pro příjmy z patentů po celém světě prošlo podstatnými reformami kvůli obavám z přesouvání zisku.

Jak se liší patentové schránky od kreditů na výzkum a vývoj

Daňové režimy pro patenty a kredity za výzkum a vývoj (R&D) jsou daňové pobídky, jejichž cílem je podpořit výzkum a vývoj. Hlavní rozdíl spočívá v tom, že kredity na výzkum a vývoj umožňují daňové úlevy na základě výdajů na výzkum a vývoj, zatímco daňové režimy pro příjmy z patentů snižují daně ze zisků plynoucích z výzkumu a vývoje.

12. Daňové režimy pro příjmy z patentů v Evropě

Efektivní sazby daně z příjmu právnických osob z kvalifikovaných příjmů z duševního vlastnictví v režimu patentového boxu od července 2024:

<https://taxfoundation.org/data/all/eu/patent-box-regimes-europe-2024/>

Tomáš Klíma

Partner, Tax

t +420 777 718 672

e tomas.klima@bdo.cz

DĚKUJI ZA POZORNOST